

УДК 81'255.4=161.2:821.111'373.2
DOI <https://doi.org/10.24919/2308-4863/56-4-30>

Тетяна КУШНІРОВА,
orcid.org/0000-0003-3489-2767
доктор філологічних наук,
професор кафедри германської філології та перекладу
Національного університету «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»
(Полтава, Україна) T_Kushnirova@ukr.net

ЛІТЕРАТУРНІ ОНІМИ У ХУДОЖНЬОМУ ТЕКСТІ ТА ОСОБЛИВОСТІ ЇХНЬОГО ПЕРЕКЛАДУ УКРАЇНСЬКОЮ МОВОЮ (НА МАТЕРІАЛІ ПОВІСТІ «ДЖЕЙМС І ГІГАНТСЬКИЙ ПЕРСИК» РОАЛЬДА ДАЛА)

У статті ґрунтовно досліджуються особливості перекладу літературної онімії у художньому тексті, зокрема у повісті «Джеймс і гігантський персик» Роальда Дала, британського письменника, чия творчість відома в усьому світі. Досліджується поняття ономастика, онім, уточнюється поняття літературний онім, фіктонім. Констатовано, що оніми – найбільш поширені в мові та мовленні одиниці, які використовуються для найменування певного предмета чи об'єкта, виконують номінативну та інформаційну функції, характеризуються опосередкованим зв'язком з поняттями і мають граматичні та функціональні особливості. Оніми є найбільш продуктивними у художньому тексті. Вони номінують певний предмет (об'єкт) з ряду однотипних, надаючи індивідуалізованих рис, що дає можливість ідентифікувати зображений об'єкт серед собі подібних. Констатовано, що творчість Роальда Дала насичена літературними онімами, значна частина яких є фіктонімами, у т.ч. антропонімами, зоонімами тощо. Ономастика художнього твору Роальда Дала у складі різноманітних стилістичних прийомів, взаємодіючи зі всіма іншими образними художніми засобами у тексті, створює особливу тональність твору і відображає авторську позицію. Розуміння ролі власних назв у художньому тексті, вивчення унікальних особливостей ономастики твору при впровадженні авторського задуму сприяє більш точній інтерпретації тексту, кращому розумінню іншої культури. У назві автор додає додаткових характеристик до уже описаного образу, намагається домогтися гармонії у створеному образі і його імені. Власні назви мають можливість забарвлювати, увиразнювати текст, виконувати певну текстоутворювальну функцію. При перекладі тексту українською мовою перекладач намагається наблизитися до оригіналу, зберегти конотативні значення, передбачені Р.Далом, що відбивається у стилістиці, лексикології тощо (зменшено-пестливі назви, багатокomпонентна лексика, комічний ефект тощо). Основними методами, які використовує перекладач при передачі власних назв у повісті стають: дослідливий переклад, транслітерування, адаптація. Часом перекладач для якнайточнішої передачі авторського задуму комбінує кілька методів перекладу.

Ключові слова: Роальд Дал, перекладацькі трансформації, лексичні трансформації, онім, літературний онім.

Tetiana KUSHNIROVA,
orcid.org/0000-0003-3489-2767
Doctor of Philological Sciences,
Professor at the Department of Germanic Philology and Translation
National University "Yuri Kondratyuk Poltava Polytechnic"
(Poltava, Ukraine) T_Kushnirova@ukr.net

LITERARY ONYMS IN ARTISTIC TEXT AND THE PECULIARITIES OF THEIR TRANSLATION INTO THE UKRAINIAN LANGUAGE (BASED ON THE STORY "JAMES AND THE GIANT PEACH" BY ROALD DAHL)

The article examines the peculiarities of the translation of literary onyms in a literary text, in particular, in the story "James and the Giant Peach" by Roald Dahl. Roald Dahl is a British writer whose work is known all over the world. The article explores the concept of onomastics, onym, specifies the concept of literary onym, ficonym. The paper proves that onyms are the most common units of language used to name a certain subject or object, perform a nominative and informative function, are characterized by an indirect connection with concepts, and have grammatical and functional features. Onymes are the most productive in the artistic text. They nominate a certain subject (object) from a number of the same type, providing individual features that make it possible to identify the depicted object among others. It has been established that Roald Dahl's work is full of literary onyms, a large part of which are ficonyms, including anthroponyms, zoonyms, etc. The onomastics of Roald Dahl's work of art as part of various stylistic techniques, interacting with all other figurative artistic means in the text, creates a special tonality of the work and reflects the author's position. Understanding

the role of proper names in the artistic text, studying the unique features of the onomastics of the work when implementing the author's idea contributes to a more accurate interpretation of the text, a better understanding of another culture. In the onyms, the author adds additional characteristics to the already described image, tries to achieve harmony in the created image and its name. Proper names have the ability to color, express the text, perform a certain text-forming function. When translating the text into Ukrainian, the translator tries to get closer to the original, to preserve the connotative meanings predicted by R. Dal, which is reflected in stylistics, lexicology, etc. (diminutive and affectionate names, multi-component vocabulary, comic effect, etc.). The main methods used by the translator when transferring proper names in the story are: research translation, transliteration, adaptation. Sometimes the translator combines several translation methods for the most accurate transmission of the author's idea.

Key words: Roald Dahl, translation transformations, lexical transformations, onim, literary onym.

Постановка проблеми. Художній переклад є одним з найскладніших у перекладацькій діяльності. Перед перекладачем постає завдання не просто перекласти текст, а передати особливості його сюжету через ідіостиль автора. У такому випадку є важливим збереження стилістики автора, ідейного навантаження твору та «картини світу», характерної для аналізованого письменника. Важливим чинником при передачі узусу є вдале відтворення власних назв оригіналу. Ці лексеми разом з іншими мовними засобами реалізують індивідуально-авторську концепцію світу, сприяють характеротворенню та вибудовуванню художнього образу.

Аналіз досліджень. Наразі існує безліч розвідок, присвячених літературній ономастиці, зокрема уточнюється та поглиблюється поняття оніма (Німчук В.В., Бучко Д.Г., Калінкін В.М., Карпенко Ю.), досліджується роль онімів у художньому тексті (Мельник М.Р., Папуша О.М.), аналізуються особливості перекладу власних назв у творах різних авторів (Миколишена Т.В., Клічук О.Д., Петренко О.Д.). Попри достатню вивченість проблеми, все ж залишаються прогалини при осмисленні цього питання, зокрема при аналізі перекладу онімії у творчості певного автора. Ми маємо на меті дослідити творчість британського письменника ХХ століття Роальда Дала (1916–1990), зокрема його дитячі повісті та оповідання, зокрема «Джеймс і гігантський персик», окреслити оніми у його творчості та здійснити спробу зіставлення оригіналу та українського перекладу.

Виклад основного матеріалу. У сучасній філологічній науці уже довгий час ведуться дискусії з приводу тлумачення поняття «власна назва», «онім» та «ономастика». Щодо ономастики, то думки науковців розділилися. Одні вважають, що це наука, яка вивчає тільки антропоніми, інші наполягали, що предметом ономастики є сукупність всіх власних назв. Значимою одиницею ономастики є «онім», який позначає власну назву, що містить інформацію про специфіку названого об'єкта, відтворює реалії історичної доби, у якій

він функціонує, етносу, який створив цю назву. У ономастиці існує значна кількість класифікацій онімів, в основі яких лежать різні ознаки. За словами дослідника В. Німчука, «онім – слово, словосполучення чи речення, яке використовується для виділення іменованого об'єкта серед інших об'єктів, його індивідуалізації та ідентифікації» (Німчук, 1996: 25). Основне завдання власних назв (або пропріативів) – бути назвою об'єкта або суб'єкта у його співвідношенні з однотипними або схожими об'єктами, тому вони мають виконувати основне – виділення з ряду, а потім співвідносити об'єкт (суб'єкт) з подібними явищами.

Оніми – це найбільш поширені в мові та мовленні одиниці, які використовуються для індивідуалізації називання одиниць денотатів, виконують номінативну та інформаційну функції, характеризуються опосередкованим зв'язком з поняттями і мають граматичні та функціональні особливості, і, на нашу думку, є найбільш продуктивними у художньому тексті. Вони номінують певний предмет (об'єкт) з ряду однотипних, надаючи індивідуалізованих рис, що дає можливість ідентифікувати зображений об'єкт серед собі подібних. У художньому тексті оніми є надзвичайно важливими, оскільки можуть стати характерологічним засобом, що несе значне когнітивне навантаження. Митець добирає імена своїм персонажам, уже наперед окресливши їхній характер та поведінкоутворюючі особливості, усвідомлюючи їхню роль у сюжеті твору. Автор вимальовує портрет уже сформованих персонажів, тому ономастика є надзвичайно важливою у розкритті авторського задуму. У назві він додає додаткових характеристик до уже описаного образу, намагається домогтися гармонії у створеного образу і його імені. Однак часом автор створює і зовсім нове ім'я. Це стосується не лише номінацій персонажів, а й загалом усіх власних назв художнього твору. На нашу думку, без аналізу власних назв, неможливе справжнє розуміння тексту, його глибинних, підтекстових змістових шарів. Власні назви у художньому тексті дають інформацію для глибшої інтерпретації літературного твору, часом

таку, що не лежить на поверхні тексту. Власні назви мають можливість забарвлювати, увиразнювати текст, виконувати певну текстоутворювальну функцію. Щоб по-справжньому зрозуміти текст, необхідно ґрунтовно проаналізувати власні назви, вжиті в тому чи іншому тексті.

Літературна ономастика є одним з напрямків лінгвістичної науки про власні назви – ономастики, і використовує терміни цієї галузі, додаючи до них визначення «літературний». Термін «літературна ономастика» наразі став уже загально-визнаним (англ. literary onomastics, фр. onomastique littéraire, нім. literarischen Onomastik), однак перегукується із термінами «поетична ономастика», «стилістична ономастика». Науковець Белей Л.О. наполягає на терміні «літературно-художня», а не просто «літературна» (Белей, 1995: 3). Дослідник Калінкін В.М. у своїй монографії з літературної ономастики подає глибоке теоретичне обґрунтування цього, причому відстоює термін «поетична ономастика» і пропонує назву «поетика оніма» (Калінкін, 2003: 68), що перегукується із уже відомим терміном «ономапоетика» (Миколишена, 2018: 5).

У сучасній філологічній науці кожному окрему власну назву прийнято номінувати «онім», а їхню сукупність – терміном «онімія», тому відповідно використовується термін «літературний онім», «літературна онімія». Деякі дослідники констатують «поетонім», «поетонімія». Власні назви можуть переповідати про реально існуючих людей, а пожуть номінувати вигаданих (фіктові), що необхідно розрізняти у тексті.

Варто констатувати різницю між поетонімами, тобто літературними онімами, і власними назвами, ужитими у художньому тексті. Термін поетонім запровадив В. М. Калінкін. Дослідник Ю. О. Карпенко сформулював думку, що літературна онімія, на відміну від реальної, фундаментально змінює свою детермінованість і тому зазнає функціональної перебудови. Тут найголовнішою стає не номінативна (вона ж ідентифікаційна), а стилістична функція. Учений виокремлює інформаційно-стилістичну та емоційно-стилістичну функцію (Карпенко, 1986: 22). У дитячих творах організація поетонімосфери залежить передусім від групи емоційних, експресивних значень.

Творчість Роальда Дала, класика дитячої британської дитячої літератури, насичена значною кількістю онімів. Цей письменник із насолодою грається зі словом, створюючи численні каламбури, неологізми, okazіоналізми, увиразнюючи свій авторський стиль гіперболами, звуконаслідуванням, вигуками і повторами. Лексичне багат-

ство мови Р. Дала створює суттєві виклики для перекладачів і викликає зацікавленість у знавців мови до його творчого доробку. Неповторний індивідуальний стиль письменника змушує перекладачів шукати дієві стратегії та тактики для найповнішої передачі тієї естетичної насолоди, яку дитина може отримати завдяки багатству мови, мовній грі та мовним тонкощам оригіналу. У нашій країні творчість цього письменника стала відомою порівняно недавно завдяки видавництву «А-БА-БА-ГА-ЛА-МА-ГА», яке опублікувало переклади найвідоміших творів письменника: «Чарлі і шоколадна фабрика», «Матильда», «Джеймс і гігантський персик», «Відьми» і «ВДВ».

Однією із повістей, де Роальд Дал активно маніпулює онімами є повість “James and the Giant Peach” (Джеймс і гігантський персик) (1961 р.). Ця повість, написана в 1961 р., стала першим твором Дала – письменника-казкаря. Сюжет твору дещо простий та надто трагічний: головний герой казки Джеймс – маленький хлопчик-сирота. Його батьки поїхали до Лондона, а там їх з’їв носоріг, що втік з зоопарку. Казковість історії закладена ще відпочатку: носоріг – тварина трав’яїдна, втеча такого велетня з зоопарку – річ неймовірна, що уже передбачає казковість, оскільки носоріг міг вільно пересуватися містом. Джеймс (James) – звичайне англійське ім’я, одне з найпопулярніших, тому кожен маленький англomовний читач може асоціювати себе з цим персонажем. “Here is James Henry Trotter when he was about four years old” (Dal, 2022). «Життя Джеймса Генрі Троттера було щасливе аж до чотирьох років» (Дал, 2010: 6).

Дослідження художнього тексту доводить те, що «власні назви виступають як ключові одиниці дієвого словника письменників» (Папуша, 2004: 46). «Гра» автора загальнономовними ономастичними нормами проявляється, насамперед, у «примусовому» іменуванні вигаданих персонажів, а також конструюванні всього ономастичного простору, тобто ономастичної моделі світу у творі в цілому. Багато власних імен мають у художньому творі прозору етимологію. Для актуалізації внутрішньої форми імені автор часто звертається до створення промовистих імен, які прямо чи опосередковано характеризують носіїв. При перекладі імені головного героя повісті український перекладач В. Морозов використовує транслітерацію, дублюючи ім’я головного героя українською мовою – Джеймс Генрі Троттер, зберігаючи, хоча і невідомий для українського читача підтекст, проте залишає пізнаваність оніму.

Антропонім «Джеймс» з'явився у казці за тією ж логікою, за якою майже всі головні герої українських казок іменуються Іванами (Миколишена, 2018: 56). Повне наймення хлопчика – James Henry Trotter. Як бачимо, середнє ім'я – теж звичайне і популярне. Зазначимо, що обидва імені, і James, і Henry, були у Великобританії серед королівських: ця обставина надає ваги імені персонажа. З тих же причин персонаж досить часто іменується не лише першим ім'ям, а повним, тричленним: адже цей хлопчик влився у групу досить дивних мандрівників. Прізвище ж Trotter прийнято вважати генетично старо-французьким, зі змістом «гінець, кур'єр» (Миколишена, 2018: 162). Англійська лексема “trotter” реалізує у цьому творі первинне значення «непосида, дзига, людина що багато ходить, мандрує». Джеймс зі своїми друзями мандрував чарівною країною у чарівному персику.

Майже всі оніми Дала є промовистими, такими, що окрім стандартної для власних назв номінативної, дидактичної функції, виконують і функцію характеризуючу, характероутворювальну, надаючи образу додаткового, конотативного забарвлення. Лише загальновідомі топоніми та космоніми (Америка, Атлантичний океан, Нью-Йорк, Лондон, Африка, Індія, Марс, Венера) виформовують реалістичність художнього простору, вигадані топоніми (Minusland) увиразнюють художню своєрідність Далових творів.

“With all the greatest silks there are
In Rome and Philadelphia.
If you would search the whole world through
From Paraguay to Timbuctoo
I don't think you would find one bit
Of silk that could compare with it”
(Dal, 2022).

«Пряде він геніально, Миттево й унікально!
Від Індії до Парагваю
Таких шовків не пам'ятаю!
Англійській навіть королеві
Він сукні виткав недешеві
Для королівського весілля» (Дал, 2010: 78).

Часто в іншомовному тексті власні назви навмисно випускаються або повністю замінюються (Rome, Philadelphia, Singapore, Empire State, Timbuctoo), що переносить увагу на події, сюжет. У художньому тексті Р. Дала не рідкісники стають випадки заміни оніми відповідною загальною лексемою.

«'They are from Outer Space!
'They are men from Mars!
'Or maybe they came from the Moon!» (Dal, 2022).

«Вони з іншої галактики!

Це марсіяни!

А може, вони прилетіли з Місяця!» (Дал, 2010: 57).

Перехід загальних назв у власні є характерним для ономастичності Р. Дала, що максимально полегшує дитині сприйняття і розуміння змісту тексту, що, у свою чергу, дає можливість індивідуалізувати світ довкола. Зооніми, утворені через перехід апелятивів в особові імена, посідають другу позицію вживаності в творі Р. Дала після антропонімів і переважно дублюють відповідну загальну назву тварини, але пишуться з великої літери і часто втрачають артикль. У повісті зооніми стають домінуючою категорією онімів, оскільки всі дійові особи – це тварини, комахи, птахи (a grasshopper – the Grasshopper – Grasshopper; a spider – Miss Spider) тощо.

Варто констатувати, що при передачі деяких зоонімів перекладач вдається до дослівного перекладу, при цьому використовуючи адаптацію. Наприклад, загальну назву «old man» перекладач перекладач трактує як «Старигань» (власна назва), додаючи милозвучності українській назві, “Spider” перекладається як «Павучисько»: до дослівного перекладу додається гендерна адаптація, “Ladybug” може передаватися по-різному: і як «Зозулька-Боже Сонечко», і як просто «Зозулька», використання власної назви виводиться із контексту. Перекладач сміливо додає додаткових значень до власних назв, що впливає на індивідуалізацію образу.

У творі наявні випадки вживання багатокомпонентної лексики у власних назвах. При передачі українською мовою перекладач зверігає стильові особливості авторського тексту та передає багатокомпонентні власні назви, не змінюючи їхнього конотативного забарвлення: Old-Green-Grasshopper – Старий-Зелений-Коник; James Henry Trotter – Джеймс Генрі Троттер. Такий приклад побудови онімів засвідчує динаміку сприйняття суб'єкта номінації – наратора й, відтак, і читача. Із комах і звірів об'єкти номінації перетворюються на персонажів, суб'єктів психічної і соціальної діяльності, увиразнюючи авторську ідею. При перекладі загальна тенденція номінування зберігається, перекладач лише додає конотації до зооніму.

Відповідного емоційно-експресивного забарвлення перекладач додає і до перекладу антропонімів. До початку своєї персикової мандрівки сирота Джеймс жив у двох своїх тіток – товстошкірих і безжалісних егоїсток (Aunt Sponge and Aunt Spiker).

“Their names were Aunt Sponge and Aunt Spiker, and I am sorry to say that they were both really horrible people. They were selfish and lazy and cruel, and right from the beginning they started beating poor James for almost no reason at all” (Dal, 2022).

«Їх звали тітка Шкварка й тітка Шпичка, і я мушу з прикрістю додати, що вони обидві були просто жахнучі. Самозакохані, ледачі й жорстокі, вони тільки те й робили, що безпричинно лупцювали бідолашного Джеймса» (Дал, 2010: 14).

Зіставляючи оригінал та переклад, можемо констатувати заміну онімів еквівалентами, котрі призводять до комічного ефекту. Тітки змальовуються злими і жорстокими, здатними образити хлопчика. Автор відповідно і номінує героїнь – “Aunt Sponge” and “Aunt Spiker”. При перекладі перекладач зберігає комічний ефект і говорить про них як про тітку Шкварку (що є ознакою її портретування, увага акцентується на її надмірній вазі) та тітку Шпичку (оскільки тітка є дуже худю, тому порівнюється зі шпичкою). У цьому конкретному випадку власні назви, взяті зі словника реальної епохи, зберігають усю сукупність соціально-мовленнєвих конотацій, однак при навмисному «недбалому» поводженні з ними, можуть слугувати одним із засобів створення комічного ефекту:

“Aunt Sponge was enormously fat and very short. She had small piggy eyes, a sunken mouth, and one of those white flabby faces that looked exactly as though it had been boiled. She was like a great white soggy overboiled cabbage. Aunt Spiker, on the other hand, was lean and tall and bony, and she wore steel-rimmed spectacles that fixed onto the end of her nose with a clip” (Dal, 2022).

«Тітка Шкварка була неймовірно жирна й куца. Вона мала маленькі поросячі оченята, запалий рот, біле обвисло-драглисте обличчя і скидалася на величезний білий качан розвареної капусти. Зате тітка Шпичка була худюща, довжелезна й кістлява, а її окуляри в металевій оправі трималися на кінчику носа на спеціальній защіпці» (Дал, 2010: 42).

Тітки отримували насолоду, виганяючи племінника вночі на вулицю, завантажуючи хлопчика непосильною працею, тому цілком логічним є опис персонажів, яких автор хотів хоч якось висміяти. Перекладач витримує стиль автора та передає цей комічний ефект у перекладі. Примітно, що тітки не називали героя на ім'я, що свідчило б про родинну близькість, а замість цього використовувати епітети з негативною семантикою: “гідка тварина, брудна зануда, злиденна істота”, додаючи до принизливих епітетів ще й займенник

II особи *you*: «They never called him by his real name, but always referred to him as “you disgusting little beast” or “you filthy nuisance” or “you miserable creature” (Dal, 2022).

Роальд Дал у випадку із найменуванням тіток Джеймса використовує алітерацію, яка проявляється у повторах шиплячих звуків, що є стильовою особливістю творчості автора. В. Морозов тонко відчуває здатність письменника перетворювати усі можливі мовні засоби на знаряддя створення комічного ефекту, що зазвичай сприяє формуванню певної характеристики героїв та констатування на підсвідомому рівні читача оціночної характеристики персонажа, і додає такої конотації й у переклад. Перекладач зберігає цей прийом при перекладі, що сприяє створенню комічного ефекту, формує ставлення потенційного читача до певного персонажа та створює відповідну атмосферу у творі.

Як показує аналіз твору, перекладач активно використовує графони (термін введений В. Кухаренко), навмисне перекидає орфографічні норми, що надає індивідуальних чи діалектних відхилень від фонетичної норми мови. Перекладач В. Морозов, наприклад, через мовлення маленької дівчинки передає монолог дитини, щоб додати певного гумору у текст та окреслити її вік. При цьому трансформації зазнають і оніми, які виголошує мала героїня:

«The procession was moving slowly along Fifth Avenue when suddenly a little girl in a red dress ran out from the crowd and shouted, “Oh, James, James! Could I please have just a tiny taste of your marvellous peach?”» (Dal, 2022).

«Кортеж поволі рухався уздовж П'ятої авеню, коли це з натовпу вибігла малесенька дівчинка у червоній суконочці й закричала: – Ой, Дзельмьсь, Дзельмьсь! Будь ляська, мозьна мені кусьнути манюній сьматоцьок твого чудового пельсіка?» (Дал, 2010: 84).

Репліка належить маленькій дівчинці, тому при перекладі українською мовою така адаптація доречна, однак, урахувавши художній стиль Р. Дала, який полягав у «не заграванні з дитячою аудиторією», таке перетворення можна вважати недоречним, оскільки його немає в оригіналі.

Стильовою особливістю художньої прози Р. Дала є часте використання прикметників *tiny*, *little* та *small*, які зазвичай є маркерами зменшеності або пестливості.

“The paper bag burst open as it hit the ground and the thousands of tiny green things were scattered in all directions” (Dal, 2022).

«Паперовий мішечок упав на землю й подерся, а тисячі крихтих зелених зерняток розлетілися довкола» (Дал, 2010: 23).

Часом при відтворенні онімів письменник звертається до лінгвістичної категорії демінутивності, яка передбачає передачу власних назв за допомогою зменшено-пестливого значення предмету, істоті тощо, яка у тексті вписується за допомогою суфіксів –іє.

“Oh, Auntie Sponge!” James cried out. “And Auntie Spiker!” (Dal, 2022).

«– Ой, тіточко Шкварочко! – благов крізь сльози Джеймс. – Тіточко Шпичечко!» (Дал, 2010: 35).

Перекладач адаптує текст українською мовою, збільшуючи кількість демінутивної лексики, що характерно для українських казок, оскільки саме у цьому жанрі відображається емоційна насиченість казки, що значно полегшує сприйняття інформації для дітей. У цьому випадку українською мовою

імена тіток передаються за допомогою використання суфікса -к. Перекладач вдається до одомашнення, смислового узгодження, що певною мірою змінює оригінал, однак надає англійській казці національних рис мови перекладу.

Висновки. Таким чином, оніми в повісті «Джеймс і гігантський персик» Р.Дала у складі стилістичних прийомів є індивідуально-авторським баченням художнього простору. Ономастика художнього твору у складі різноманітних стилістичних прийомів, взаємодіючи зі всіма іншими образними художніми засобами у тексті, створює особливу тональність твору і відображає авторську позицію. Розуміння ролі власних назв у художньому тексті, вивчення унікальних особливостей ономастики твору при впровадженні авторського задуму сприяє більш точній інтерпретації тексту, кращому розумінню іншої культури. При перекладі тексту українською мовою перекладач намагається наблизитися до оригіналу, зберегти конотативні значення, передбачені Р.Далом, що відбивається у стилістиці, лексикології тощо (зменшено-пестливі назви, багатоконпонентна лексика, комічний ефект тощо).

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Белей Л. Функціонально-стилістичні можливості української літературно-художньої антропонімії XIX–XX ст. Ужгород, 1995. 234 с.
2. Дал Роальд. Джеймс і гігантський персик [текст]. К. : «А-БА-БА-ГА-ЛА-МА-ГА», 2010. 224 с.
3. Калінкін В. М. Онімний простір та поетонімосфера: загальне і специфічне в обсязі й змісті. *Наукові записки Тернопільського держ. пед. ун-ту. Серія: Мовознавство.* № 4.1 (9). Ономастика. 2003. С. 24–27.
4. Карпенко Ю. А. Специфика имени собственного в художественной литературе. *Onomastica.* Т. 31. Warszawa, 1986. С. 6–22.
5. Миколишена Т. В. Мовностилістичні особливості відтворення картини чарівного світу Р. Дала в англо-українському перекладі. Харків, 2018, 259 с.
6. Німчук В. В. Ономастична термінологія. Київ : Наукова думка, 1996. С. 24–43.
7. Папуша О. М. Наратив дитячої літератури: специфіка художнього дискурсу : автореф. дис. ... канд. філол. наук. Тернопіль, 2004. 19 с.
8. Dahl Roald. James and the giant peach. URL: <http://booksonline.com.ua/view.php?book=99315> (дата звернення: 27.10.2022).

REFERENCES

1. Belei L. Funktsionalno-stylistychni mozhlyvosti ukrainskoi literaturno-khudozhnoi antroponii XIX–XX st. [Functional and stylistic possibilities of Ukrainian literary and artistic anthroponymy of the XIX–XX centuries]. Uzhhorod, 1995. 234 p. [in Ukrainian]
2. Dal Roald. Dzheims i hihantskyi persyk [James and the Giant Peach]. Kyiv : «А-БА-БА-ГА-ЛА-МА-ГА», 2010. 224 p. [in Ukrainian]
3. Kalinkin V. M. Onimnyi prostir ta poetonimosfera: zahalne i spetsyfyfne v obsyazi y zmisti [Onymic space and poetonimosphere: general and specific in scope and content]. *Onomastyka.* 2003. P. 24–27. [in Ukrainian].
4. Karpenko Yu. A. Spetsyfyka ymeny sobstvennoho v khudozhestvennoi literature [The specificity of the proper name in fiction]. *Onomastica.* Т. 31. Warszawa. 1986. P. 6–22 [in Ukrainian].
5. Mykolyshena T.V. Movnostylistychni osoblyvosti vidtvorennia kartyny charivnoho svitu R.Dala v anhlo-ukrainskomu pereklyadi [Linguistic peculiarities of the reproduction of R. Dahl’s picture of the magical world in the English-Ukrainian translation]. Kharkiv, 2018. P. 259 [in Ukrainian].
6. Nimchuk V. V. Onomastychna terminolohiia [Onomastic terminology]. Kyiv : Naukova dumka, 1996. Pp. 24–43. [in Ukrainian].
7. Papusha O.M. Naratyv dytiachoi literatury: spetsyfyka khudozhnoho dyskursu [Narrative of children’s literature: specificity of artistic discourse]. Ternopil, 2004. 19 p. [in Ukrainian].
8. Roald Dahl. James and the giant peach. URL: <http://booksonline.com.ua/view.php?book=99315>